

Tolletaten
Postboks 2103, Vik
0125 OSLO

Deres referanse 25/10578

HØRINGSSVAR – Forslag til endringer i vareførselsloven og forskriften (Digitoll)

Kuehne+Nagel AS (KN) viser til Tolletatens høringsnotat av 8. mai om forslag til endringer i vareførselsloven og § 2-3, samt endringer i vareførselsforskriften vedlegg 5. Høringen er en del av Tolletatens digitaliseringsprosjekt kalt Digitoll.

I sammenhengen viser vi til høringssvaret fra NHO Logistikk og Transport og stiller oss bak dette. I tillegg ønsker vi bidra med egne innspill og kommentarer til Digitoll som helhet og enkeltelementer i høringen. Vi viser også til våre tidligere høringssvar ifm innføringen av Digitoll.

1. Innledning

Tolletaten har en meget viktig samfunnsfunksjon. At etaten har god kontroll over gods som føres inn og ut av Norge er viktig for samfunnssikkerheten. KN bidrar i Digitoll-arbeidet i alle fora og anledninger vi blir invitert til. Vi deltar i Tolletatens ressursergruppe fra næringslivet for Digitoll, diverse workshops og møter med Digitoll som tema arrangert av etaten. KN har også inngitt høringssvar ved samtlige høringer knyttet til Digitoll. KN ønsker fortsatt å være en deltakende aktør for å få Digitoll til å bli en god løsning for både myndigheter og næringsliv. Vi støtter Tolletatens mål om å balansere etatens behov for oversikt og kontroll med næringslivets behov for mest mulig effektiv grensepassering (høringsnotats side 18).

KN forstår Tolletatens behov for et bedre og tidligere informasjonsbilde av gods som kommer til Norge. Digitalisering og deklarasjonsplikt ved prosedyren tollager er nødvendige bidrag til dette. Vi må likevel nok en gang påpeke at Digitoll slik løsningene fremstår i dag og som foreslått i høringsnotatet, har store mangler. Dette er først og fremst knyttet til de tekniske løsningene og fraværet av avvikssystem. Uten klare forbedring av disse elementene, stiller vi oss usikre til gjennomføringsmuligheten av Digitoll for store deler av vareflyten til Norge.

2. Sammenhengen mellom bortfall av direktekjøringen og innføring av digital melde- og opplysningsplikt

I høringsnotatet beskriver Tolletaten en avhengighet for digital melde- og opplysningsplikt (MO) som følge av bortfallet av direktekjøringsordningen. Videre knytter man sammenheng mellom direktekjøringsordningen og manglende opplysninger om varene ved ankomst til grensen. KN deler ikke etatens syn i dette. Vi forstår og støtter etatens ønske og behov for bortfall av direktekjøringsordningen, men etter vår mening er det ingen avhengighet mellom det og verken innføring av digital MO eller mangelfull informasjon ved ankomst grensen. Etter vårt syn kunne man enkelt innført deklarasjonsplikt før grensepassering, også for prosedyren tollager, uten å innføre verken digital MO eller fjerne direktekjøringsordningen. Man ville fortsatt oppnådd et godt informasjonsbilde på foretrukket tidspunkt som man oppnår ved forslagene i høringen. Paradoksalt er det nettopp i løsningen for digitale MO og dennes knytning mot deklarasjonen som skaper store utfordringer for næringslivet i innføringen og gjennomføringen av Digitoll.

3. Løsning for knytning av informasjon

Tolletaten beskriver et behov for å knytte sammen informasjonen om en transport og deklarasjonen. Høringsnotatets kapittel 5 tar for seg fem ulike alternativer for hvordan informasjon fra pliktsubjektene kan knyttes sammen. At en løsningen for sammenknytning av informasjonen er god og brukervennlig er av kritisk betydning for næringslivet, noe som er kjent for Tolletaten. Vi finner det derfor meget underlig at de fem omtalte alternativene er så overflatisk beskrevet og drøftet. Vi hadde forventet en inngående utredning av de forskjellige løsningsalternativene.

Fra oppstart av Digitoll-prosjektet har Tolletaten benyttet den løsningen som pr i dag er i produksjon for frivillig bruk. Denne løsningen samsvarer med løsningen beskrevet i høringsnotatets 5.4 – alternativ 3. Høringsnotatet anbefaler en videreføring av denne løsningen.

En samlet transport- og logistikkbransje har lenge gitt Tolletaten tilbakemelding om at denne løsningen, slik den fremstår og virker i dag, er svært dårlig egnet for store og vesenlige deler av vareflyten til Norge.

Samlastning er en logistikk-løsning der flere aktører har sendinger på samme transportmiddel. Store deler av vareførselen til Norge er samlast. Samlast benyttes for å utnytte kapasitet, redusere kostnader og minimalisere miljøavtrykket av transporten. Ved samlastning er det vesentlig for aktørene at opplysninger om sendingene ikke deles med de øvrige, da dette ofte er forretningshemligheter. De forskjellige aktørene kjenner derfor ikke til hvem andre som har gods på samme transport. Digitoll-løsningen slik den er i dag og skissert i høringsnotatet hensyntar ikke dette.

Utover samlastingsproblematikken er Tolletatens foretrukne løsning svært lite fleksibel og brukervennlig for næringslivet ift endringer som skjer underveis. I mange tilfeller utløser den

minste variasjon, feil eller endring i ett informasjonssett at oppgaver må gjøres helt på nytt for alle pliktsubjekter, ikke bare der avviket er. Dette skaper dobbeltarbeid hos aktører som i utgangspunktet er helt upåvirket av endringen. Det stiller også meget store krav til koordinasjon og tilgjengelighet for alle parter, uavnhellig av om deres del av det samlede informasjonsbildet er korrekt og forblir uendret.

Hvis Tolletaten står ved at man må ha en løsning for sammenkobling av opplysninger er det KN's klare oppfatning at det er helt nødvendig at det velges en løsning der Tolletaten enten tilbyr digitale løsninger for knytningen av informasjonen som ivaretar næringslivets behov, eller påtar seg å sammenkoble opplysningene selv. Vi ser spesielt to vesentlige argumenter for dette:

- Tolletaten er den eneste instans/aktør som er involvert i enhver vareførsel til Norge, dermed vil alle aktører ved innførsel vite hvor man skal sende sin del av den samlede informasjonen.
- Tolletaten er en nøytral aktør som ivaretar næringslivets behov for å ikke dele forretningssensitiv informasjon.

Selv om Digitoll har vært tilgjengelig for frivillig bruk en god stund rapporterer Tolletaten om andelen transporter som går i løsningen pr i dag, er svært lav. Det er vår oppfatning at dette i hovedsak skyldes problematikken i dagens løsning for sammenknytning av informasjonselementene. En løsning der Tolletaten tar ansvaret for sammenknytningen vil etter vår mening, betydelig øke mulighetene for at Digitoll skal bli en suksess.

For ordens skyld gjentar vi fra tidligere høringer, at vi mener løsningen for digital MO må tilgjengeliggjøres for utenlandske aktører. Det er den ikke i skrivende stund.

4. Økonomiske konsekvenser

Innføringen av Digitoll, slik den foreligger i dag, har store økonomiske konsekvenser for næringslivet. For logistikkbransjen er gevinsten av en noe raskere grensepassering marginal i forhold til de ulemper Digitoll medfører. Dog opplever vi at næringslivet har både forståelse for og er villige til, å ta ulemper både praktisk og økonomisk for at Tolletaten skal ha tilstrekkelig kontroll med vareførselen. Det er derimot KNs oppfatning at det pr i dag ikke er god nok balanse mellom Tolletatens og næringslivets behov. Samtidig ser vi at denne ubalansen ganske enkelt kan løses ved en mer tilpasset og brukervennlig løsning for sammenknytning av informasjon mellom pliktsubjektene, jf punkt 3.

5. Avviksystem

Næringslivet har i lang tid etterlyst et avvikshåndteringssystem ifm Digitoll. Logistikk anno 2025 er komplisert og sammensatt. Avvik skjer og må håndteres. Typiske avvikstilfeller er overtallig gods, mangelfull dokumentasjon, gods som blir lastet på feil kjøretøy eller gods som ikke skulle vært i Norge i det hele tatt. Alle disse eksempene er daglige avvik i en hver større logistikkjede. Næringslivet trenger tydelige og forutsigbare prosedyrer for å håndtere avvik. Til tross for at mange aktører og NHO gjentatte ganger har fremmet behovet, fremstår fortsatt Digitoll-konseptet uten tilstrekkelige og dokumenterte avviksordninger.

6. Avsluttende kommentarer

KN anerkjenner Tolletatens behov for bedre og tidligere informasjon om vareførselen til Norge. Vi er sterke tilhengere av etatens rolle som samfunnsbeskytter og forstår og støtter etatens behov for fjerning av direktekjøringsordningen. Vi er også positive til en digitalisering av tollprosessene. Derfor har KN lagt ned betydlige ressuser og tid med et ønske om å bidra til at Digitoll skal bli en suksess.

Slik Digitoll fungerer i dag med de forslag og som ligger i høringsnotatet, er det imidlertid vår oppfatning man er et stykke unna å oppnå den gode endringen Digitoll har potensiale til å bli. Spesielt den foreslåtte løsningen for sammenknytning av informasjon og mangel på avviksystem gjør at vi fortsatt mener at Digitoll har klare utfordringer. Imidlertid mener vi at alle de nevnte faktorene er fullt løsbare. Vi stiller oss fortsatt tilgjengelige for å bidra i det videre arbeidet med Digitoll.

Med hilsen

Morten Høgberg
National Road Logistics & Customs Manager